

26.11.2025

Hyvinvointialueiden rahoituksen tarvemallin tietopohjaan liittyvän selvityshenkilön asettaminen

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään nimennyt selvityshenkilöiksi professori Ulla-Mari Kinnusen ja professori Tomi Voutilaisen.

Toimikausi

Selvityshenkilöiden toimikausi on 1.12.2025–28.2.2026.

Tausta

Hyvinvointialueiden rahoituksessa on havaittu ennakoimatonta aluekohtaista vuosivaihtelua, joka on seurausta rahoituksen kohdentamisessa käytettävien sosiaali- ja terveystalvelujen tarvekertoimien muutoksista. Tarvekertoimien laskentatavan takia yhden alueen tarvekertoimen muutoksella on vaikutusta myös kaikkien muiden alueiden tarvekertoimiin.

Yleisesti on ollut tiedossa, että ennen hyvinvointialueuudistusta kuntien terveydenhuollon kirjaamiskäytännöissä oli eroja. Eroavaisuuksia on ollut myös tietojen toimittamisessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rekistereihin. Tarvekertoimien muutokset ovat seurausta kuntien ja hyvinvointialueiden diagnoositietopohjan erilaisista lähtötilanteista ja eritahtisesti etenevistä kehittämistoimista. Muutokset tietopohjassa vaikuttavat rahoitukseen viiveellä. Vuoden 2026 rahoituksessa siirtään ensi kertaa käyttämään hyvinvointialueilta kerättyä tietoa vuodelta 2023.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuuden kannalta keskeinen lähtökohta on, että diagnoositiedot on kirjattu ja toimitettu THL:n rekistereihin ohjeistuksen mukaisesti ja että ohjeistus on selkeä ja yksikäsitteinen. Toinen keskeinen lähtökohta on, että toimitettujen tietojen laadunvarmistus on kunnossa.

Tietopohjassa havaitut ongelmat, kuten yksittäisten sairauksien diagnoosimäärien suuret alueittaiset erot tai vuosittaiset muutokset, ovat nostaneet epäilyksiä hyvinvointialueiden toimintatavoista, aineiston toimitukseen liittyvistä ongelmista sekä aineiston laadun varmistuksesta. Nämä kaikki heijastuvat keskusteluun koko rahoitusmallin luotettavuudesta.

Selvityshenkilöiden tehtävät

Yllä kuvattujen ongelmien poistamiseksi ja tunnistettavissa olevien riskien hallintatoimien muodostamiseksi toteutetaan hyvinvointialueiden rahoitusmallin tietopohjaa koskeva selvitys, joka kattaa seuraavat kokonaisuudet:

1. Sote-tarvekertoimien laskentaan käytettävien lääketieteellisten diagnostietojen
 - a. kirjaamista asiakas- ja potilastietojärjestelmään koskeva THL:n ohjeistus ja niiden tulkinta sekä toimeenpano hyvinvointialueilla
 - b. käsittelyyn käytettyjen erilaisten tietojärjestelmäratkaisujen vaikutus mahdollisten tietovirheiden syntymiseen tilastoinnissa THL:lle
 - c. oikeellisuutta koskeva laadunvarmistus hyvinvointialueilla;
 - d. toimittaminen THL:lle;
 - e. tarkistaminen ja laadun varmistus THL:ssa; ja
2. Sote-tarvekertoimen laskennassa käytetyn, eri lähteistä kerätyn aineiston yhdistämisen vaiheiden kuvaus ja laadun varmistus THL:ssa.

Selvityshenkilöiden tehtävänä on:

1. Arvioida prosessin eri vaiheiden toimivuutta;
2. Tunnistaa prosessin vaiheiden haavoittuvuuksia ja kehittämiskohteita; ja
3. Laatia konkreettinen esitys kehitystoimenpiteistä sote-tarvekertoimeen vaikuttavien tietojen kattavuuden ja laadun parantamiseksi sekä virhekirjautusten ehkäisemiseksi.

Selvityshenkilöt laativat edellä kuvatuista tehtäväkokonaisuuksista kirjallisen lopuraportin.

Selvitystyön seuranta

Selvityshenkilöt raportoivat työnsä etenemisestä valtiovarainministeriölle.

Selvityshenkilöt laativat selvitystyön tekemisestä työsuunnitelman. Selvitystyön aikana työn etenemiseen liittyvästä viestinnästä vastaa valtiovarainministeriö. Selvitystyön julkaisemisen yhteydessä ja sen jälkeen tapahtuvan viestinnän vastuut määritellään työsuunnitelmassa.

Selvitystyön kustannukset

Selvityksestä maksetaan selvityshenkilöille korvauksena 10 000 euroa/selvityshenkilö (+ mahdolliset alv-kustannukset) sekä mahdolliset matkakustannukset valtion matkustusohjesäännön mukaisesti. Kustannukset maksetaan momentilta

28.01.01. Valtiovarainministeriö solmii selvityshenkilöiden kanssa erillisen sopimuksen.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Ville-Veikko Ahonen

Jakelu

Ulla-Mari Kinnunen, Itä-Suomen yliopisto

Tomi Voutilainen, Itä-Suomen yliopisto

Tiedoksi

Valtiovarainministeriön budjettiosasto, VM/BO

Sosiaali- ja terveysministeriö, STM

Sisäministeriö, SM

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos, THL

VN/35725/2025-VM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: